

Exposició *Frederic Duran i Jordà (1905-1957)*. Barcelona, Col·legi de Metges de Barcelona, del 10 d'abril de 2025 fins al març de 2026.

L'exposició «Frederic Duran i Jordà (1905-1957)» ha estat produïda pel Col·legi de Metges de Barcelona (CoMB) amb la col·laboració del Banc de Sang i Teixits (BST), inaugurada el 10 d'abril de 2025 i en exhibició fins al març de 2026 a la seu del CoMB. L'exposició ha estat ideada i realitzada per Miquel Bruguera, expresident del CoMB, i Miquel Lozano, metge hematòleg i comissari de l'Any commemoratiu del CoMB 2025 dedicat a Frederic Duran i Jordà.

Duran i Jordà és un dels grans representants de la medicina a Catalunya. Pioner en el camp de l'hemoteràpia, quan va començar la Guerra Civil, junt amb els seus col·laboradors, va idear un nou mètode de transfusió de sang que consistia a recollir i conservar la sang obtinguda de donants voluntaris vius, per efectuar transfusions indirectes. Una tècnica que va permetre transportar la sang al front de batalla i salvar la vida de molts ferits. Aquella tecnologia està superada, però els principis teòrics i metodològics que va establir, com ara la necessitat d'assegurar l'absència de contaminació bacteriana a les unitats de sang, continuen vigents en els serveis de transfusió contemporanis.

L'exposició mostra la vida i obra de Frederic Duran i Jordà des dels seus inicis com a metge analista fins al seu exili a la Gran Bretanya i aprofundeix en la seva tasca en el camp de l'hemoteràpia durant la Guerra Civil. L'exposició és el resultat d'una combinació de plafons explicatius i d'un conjunt d'objectes, instruments i publicacions coetànies.

Els primers plafons expliquen breument el sistema de transfusió de sang directa que es feia a Barcelona abans de la guerra de la mà de metges transfusors, com Antoni Armengol, Ricard Moragas i Manuel Miserachs. El gruix de l'exposició explica el mètode de Duran i Jordà de transfusió de sang indirecta, amb imatges del laboratori i les sales de donació de sang de l'Hospital número 18, on ell i els seus col·laboradors van desenvolupar la seva feina durant els primers anys de la Guerra Civil. El mètode va impulsar la creació del primer banc de

sang, una agrupació de donadors de sang a Catalunya i el transport de la sang al front. L'exposició clou amb una reivindicació del personatge de Duran i Jordà, amagat i oblidat en el franquisme, enumerant les accions que s'han fet per recordar-lo i homenatjar-lo.

Els plafons estan acompanyats per una petita mostra d'aparells utilitzats per fer les transfusions, com una xeringa de Jubé, l'autoinjectable Rapide, o un aparell de Henry-Jouvelet. També s'hi mostra el carnet, braçalet i insígnia originals d'una dona de l'Agrupació de Donadors de Sang de Catalunya. A més, també s'han recollit diverses publicacions i documentació relacionada amb la transfusió de sang entre els anys 1936 i 1950. Per exemple, tots els números de la *Revista de Sanidad de Guerra* i, en especial, el número 8 de 1937, que va publicar un monogràfic dedicat al Servicio de Transfusión de Sangre del Ejército de la República. També, el primer llibre dedicat al personatge: *Frederic Duran i Jordà. Un mètode, una època*, de 1997. Una mostra procedent de la col·lecció del Museu d'Història de la Medicina de Catalunya i del fons personal del Dr. Carles Hervás.

Sara Fajula Colom

Museu d'Història de la Medicina de Catalunya. Col·legi de Metges de Barcelona
ORCID: 0009-0005-5066-3958